

Helsingissä 16.6.2023

Asia: Lausunto luonnoksista maa- ja metsätalousministeriön asetuksiksi vesilintuihin, merihanheen, metsähanheen, nokikanaan ja tukkakoskeloon liittyen

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Kiitämme niin ikään maa- ja metsätalousministeriötä riistalintutarhauksen ja vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategiaa valmistelevan työryhmän asettamisesta sekä työryhmää sen valmistelemasta ehdotuksesta vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategiaksi. Kannatamme työryhmän esittämää tavoitetta vesilintukantojen taantumisen pysäyttämisestä ja taantuneiden kantojen elvyttämisestä elinvoimaiseksi. Pidämme myös tavoitetta vesilintujen metsästäjien osaamisen, eettisyyden ja vastuullisuuden lisäämisestä erittäin tärkeänä.

Puollamme ehdotusta vesilintujen hämärämetsästyksen kieltämisestä metsästysvuosina 2023–2026. Kuten muistiossa todetaan, parantaa ampumisen ajoittuminen parempiin valaistusolosuhteisiin lajien tunnistusta, etäisyyden arviointia ja sitä kautta osumatarkkuutta sekä helpottaa myös mahdollisten haavakoiden löytämistä. Lisäksi kuten muistiossakin todetaan, hämärämetsästyksen kieltäminen vesilintujen aktiiviseen iltalentoaikaan pienentänee saaliita ja vähentää sitä kautta taantuneiden lajien metsästyspainetta. Metsästyksen rajoittaminen valoisaan aikaan suojelee myös muita yöaikaan aktiivisia eläinlajeja ja ehkäisee henkilövahinkoja. Uudistus on hyvä ja uskomme sillä tehostettavan vesilintujen kantojen suojelua sekä vähennettävän eläinyksilöiden tarpeetonta kärsimystä. Toivomme hämärämetsästyksen kiellon laajentamista tulevaisuudessa myös muihin lintu- ja eläinlajeihin, sillä metsästyslain edellyttämä lajintunnistus on hämärässä hyvin haastavaa ja sen seurauksena monien jopa rauhoitettujen lajien yksilöt joutuvat tarpeettomasti ammutuiksi. Pidämme hämärämetsästystä metsästyslain 20 §:n 1 momentin vastaisena.

Tuemme myös ehdotusta metsähanhen metsästyksen kieltämisestä 2023–2024 sekä merihanhen ja nokikanaan metsästyksen kieltämisestä vuosina 2023–2026 esityksen mukaisesti.

Sen sijaan tukkakoskelon metsästyskiellon kumoamista ennen määräajan päättymistä pidämme ongelmallisena ja suosittelemme metsästyskiellon jatkamista suunnitellusti 31.7.2024 asti, jonka jälkeen tilanne voidaan arvioida uudelleen. Metsästyskiellon kumoamisen taustalla vaikuttaa ennen kaikkea AEWA-sopimuksen vuonna 2022 muuttunut arvio tukkakoskelon suojeluluokituksesta sekä Suomen kannan kasvu viimeisen kymmenen vuoden aikana. Katsomme kuitenkin, että päätös metsästyskiellon kumoamisesta kesken kauden on tehty lähinnä metsästäjien tarpeita palvelleen, eikä varsinaista tarvetta kannan säätelylle ole.

Kiellon kumoamisessa on tarkoitus soveltaa metsästyslain 38 §:ä, jonka mukaan rajoitus tai kieltö tulee kumota ennen määräajan päättymistä, jos riistaeläinlajin kanta voimistuu elinvoimaiseksi. Toisaalta saman pykälän mukaan rajoitus tai kieltö voi myös olla alueellinen. Muistiossa todetaan, että viimeisen vuosikymmenen aikana kannan kasvu on tapahtunut Suomen eteläosissa. Mikäli metsästyskieltö halutaan purkaa, tulisi se tehdä sallien pyynti kohdennetusti vain kannan kasvun alueilla Suomen eteläosissa.

Ylipäättään vaikuttaisi olevan hieman liian aikaista todeta tukkakoskeloiden kannan elpyneen kylliksi metsästyksen aloittamiseksi. Luonnonvarakeskuksen vesilintulaskentojen mukaan tukkakoskelon parien vuosikohtaiset indeksit ovat vielä viime vuosinakin vaihdelleet ollen esimerkiksi 2019 80,4 %, 2020 84,8 %,

2021 70,6 % ja 2022 97,7 %. Kasvu ei siis ole lineaarista ja olisikin vielä hyvä seurata kasvua suunnitellusti nykyisen metsästyskiellon loppuun asti. On huomioitava, että muutaman viime vuoden kasvusta huolimatta tukkakoskelon pesivä kanta on pienentynyt viimeisen 37 vuoden aikana peräti 43 %.

Tiedot tukkakoskelon kannan koosta vaihtelevat. Muistiossa todetaan: ”EU:n lintudirektiivin vuosien 2013–2018 raportissa Suomessa pesivän kannan kooksi arvioitiin noin 22 000–41 000 paria ja Suomen pesimäkannan taantuneen lyhyellä aikavälillä, mutta pitkällä aikavälillä pysyneen vakaana.” LuontoPortin mukaan tukkakoskelon esiintyvyydeksi arvioidaan 25 000–35 000 paria. Muistion mukaan myös saalistiedot ovat tukkakoskelon osalta epävarmoja. Mielestämme arviot kannan koosta ja sen kehityksestä tulisivat olla tarkempia ennen kuin tehdään päätöstä metsästyksen sallimisesta. Vaikka Luonnonvarakeskuksen vesilintulaskentojen perusteella kanta on elpynyt ja viime vuoden perusteella aletaan olla keskiarvon tuntumassa, olisi syytä odottaa nykyisen metsästyskiellon loppuun saakka ja arvioida tukkakoskelon kannan kehitystä vielä vuosien 2023–2024 osalta ennen metsästyksen sallimista.

Muistiossa esitetään: ”Tukkakoskeloa on metsästetty EU:ssa vain Suomessa ja Ruotsissa, ja Ruotsi on lopettanut metsästyksen kauden 2020/21 jälkeen. Ruotsin saalismäärä oli aiemmin 2017/18 150–250.” Vuonna 2021 Ruotsin kannan kooksi arvioitiin 21 000 paria (Svensk Fågeltaxering, SLU Artdatabanken). Luvut eivät ole kovin kaukana Suomen kannan arvioiden alarajoista. Tästä huolimatta tukkakoskelon metsästyskielto Ruotsissa on edelleen voimassa.

Olisimme toivoneet nyt tehtäviin asetusmuutoksiin mukaan myös ravintohoukuttimen käytön kieltämistä vesilintujen metsästyksessä, jota esitettiin toteutettavaksi jo 2021. Ravintohoukuttimen käyttö johtaa vääjäämättä ylisuuriin saaliisiin, vesistöjen rehevöitymiseen, kohonneeseen riskiin eläintautien leviämisestä sekä turhiin kuolemiin ja kärsimykseen eläimille. Ravintohoukuttimen käyttö on merkittävä tekijä ylitiehokkaan metsästyksen ja sitä kautta alueellisten vesilintukantojen taantumisen taustalla. Ilman ravintohoukuttimen käytön kieltämistä on vaikeaa nähdä vesilintujen suojelun ja kantojen elvyttämisen toteutuvan asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Lähteet:

Luonnonvarakeskus. <https://luonnonvaratieto.luke.fi/numerotieto/raportit?panel=vesilintulaskenta>

LuontoPortti <https://luontoportti.com/t/730/tukkakoskelo>

SLU Artdatabanken. <https://artfakta.se/artinformation/taxa/102939/detaljer>

Svensk Fågeltaxering. https://cdn.birdlife.se/wp-content/uploads/2023/01/Sverigesfaglar_2022_final_LD.pdf

Kati White
Toiminnanjohtaja
SEY Suomen eläinsuojelu

